

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglašom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15⁹/₁₆ dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

IV. LETO

Murska Sobota, 7. novembra 1937.

ŠTEV. 45.

Borba za kruh

Dolgi so transporti naših sezonskih delavcev, ki odhajajo v tujino, kamor jih sili borba za kruh in obstanek. Naša zemlja je v večjem delu presiromašna, da bi mogla vsem svojim otrokom nuditi one pogoje, ki jih rabi vsak človek za življenje. Korenike te bede pa so pognale iz žalostne resnice: preveč ljudi, a premalo zemlje, ki bi bila v stanu dati hrano in ustvariti eksistenco množici, ki se veča od leta do leta.

Naši kraji na Goričkem, ki so nam najbližji, pa so le ogledalo splošnih razmer, radi katerih trpijo tudi ostali deli naše države. Že od vsega početka, odkar smo se uedinili, se od časa do časa pojavljajo v našem gospodarstvu neprilike, ki dokazujejo, da so nekje težke, globoke rane, ki mučijo naš narod. Mi jih ne vidimo dovolj jasno ter valimo krivdo naših skrbi in nevolj na trenutne pojave, ki so zgolj odmev svetovnih ali notranjih prilik. Končno pa so le pravi vzroki v naših razmerah samih, v najkočlivejšem vprašanju, ki nam stopa vse bolj v ospredje — v preobludenosti naše zemlje.

Mi smo siromašna poljedelska država. Jugoslovani so izrazito kmečki narod, narod katerega so stoletja in stoletja izrabljali razni tuji gospodarji in iz čigar žuljev se je sitil tuji kapital. Siromašen, razcepljen in zaslužjen jugoslovanski kmet je iskal pot iz teh, v živo meso zajedajočih se nadlog, v svoji svobodi, v svoji ujedineni nacionalni državi. Težka in dolga pot je bila do tega uresničenja, kar se je slednjič doseglo po ogromnih žrtvah. In mi na jugu smo bili zadnji, ki smo se združili ter ustvarili svojo svobodno domačijo. Bodimo odkriti in priznajmo, da smo v onem zgodovinskem trenutku združili tudi naše siromaštvo, svoje gospodarske in kulturne drobtine, svojo gospodarsko in kulturno otrplost. S tem bi morali računati že od vsega početka, a ne da smo se udali utvaram, da smo mi velika in bogata zemlja in da je naš narod samo z dejanjem, da je ustvaril svojo državno samostojnost postal najbogatejši in najsrečnejši narod na svetu ter da imamo samo eno skrb, da uredimo državno poslovanje tako, da dosežemo kar čez

noč, najvišji vrh evropske in ameriške civilizacije. Po ustvaritvi naše Jugoslavije nismo hoteli pogledati resnici v oči, temveč smo se udali prividom, ki so se laskali našim željam po moči. Medtem pa je breme življenja našega naroda postalo od dneva do dneva težji.

Resnica pa je ta: Naš kmečki narod ima za svojo prehrano in za prehrano celokupne naše države premalo zemlje. Le 30 odstotkov površine naše države, t. j. 0,6 milijonov hektarov, je oranice. Do 20 odstotkov zavzemajo travniki in pašniki. Ostali del ozemlja pa so: državni gozdovi, močvirja, jezera, skalovja, neplodne ravnice in kršne gore. Od rodovitne oranice in travnikov se neposredno preživlja dva in pol milijona rodbin (okrog 12 milijonov duš) kmečkega življa, ob neenaki razdelitvi: okrog 20% nima niti pedi svoje zemlje ter žive od tega, kar si zaslužijo s svojim delom na drugih posestvih ali pa so našli svojo zaposlitev drugod, kakor n. pr. kot: dninarji, najemniki, državni, banovinski in občinski uslužbenci, v privatni službi i. t. d. $\frac{2}{3}$ onih, ki so „samostojni gospodarji“, imajo iz 3 ha zemlje (všteti so pašniki, travniki, gozdovi i. t. d.) V celem le 5% naših kmetov ima preko 20 hektarjev zemlje. Gospodarstvo, kateremu pripada izpod 7—10 hektarjev zemlje, se danes po vsem svetu smatra za siromašno, ker onemogoča njim, ki žive na tej grudi življenje, ki ne bi bilo ogroženo z večnim bojem za obstanek. Te številke nam dovolj zgovorno govorijo o našem celokupnem gospodarskem položaju. Če se k temu še doda nič kaj rožnato stanje naše celokupne živinoreje, nepopolnost orodja, ki ga rabimo za obdelovanje zemlje, javne dajatve, zadolženost teh gospodarstev, slaba produktivnost siromašnih kmetij, veliko število rojstev, nepreračunljivo gospodarjenje v hiši, bolezen in umiranje v teh družinah, mora vsakdo spoznati težko in komaj vzdržljivo stanje našega naroda: siromaki, katerim so življenjski problemi pretežki.

Ta slika pa se še zatemni, če se gospodarsko stanje našega naroda premotri iz vidikov njegovega nadaljnjega razvoja. Naš narod se pomnoži za preko 200.000 duš letno. Od ujedinenja do danes se je število našega prebivalstva

povečalo za 3 milijone duš, od katerih živi na kmetih skoraj dva in pol milijona. To se pravi, da se je število družin v naši državi povečalo v zadnjih 18 letih za 500.000, ki imajo povprečno po 5 rodbinskih članov. Za te bi bilo treba ustvariti še 3—4 milijonov hektarjev nove oranice, a ne z preoranjem travnikov, občinskih pašnikov, temveč nove zemlje. To nismo storili. Nasprotno: pustili smo, da so nam poplave, močvirja in jezera odtrgali staro rodovitno zemljo. Ker je vedno manj pašnikov in travnikov je tudi vedno manj živine. Rodovitnost pada, a vspešno se veča siromaštvo.

Ali je izhod iz tega? Pri drugih narodih, je presežek prebivalstva, ki se ni mogel več hraniti na rodni grudi, odšel v mesta, kjer je na visoki stopnji razvita industrija, zaposlila kmečke množice. Kdor pa tam ni dobil kruha, pa je odšel v Ameriko, Afriko, Avstralijo, Sibirijo i. t. d., kjer je bilo še mnogo zemlje in prostora za preživljanje. A marsikateri državi pa je danes onemogočen nadaljni odliv kmečkih množic, v katerokoli označeno smer, tako, da jim vprašanje preobludenosti dela največje skrbi, n. pr. Angliji,

Nemčiji, Franciji, Italiji, Poljski, Danski, Češkoslovaški i. t. d. Pri nas je položaj v mnogočem še težji. Vrata v širni svet so zaprta, domača industrija pa je še v razvoju in ne more zaposliti vse one množice s kmetov, ki so pribežale v mesto, ker jim je doma postalo pretesno. Izhod ostane torej le eden: v mejah naše države se mora povečati prostor za življenje našega kmečkega ljudstva. Z regulacijo rek je treba ohraniti sedanjost zemljo pred poplavami in rešiti kar je zamočvirjenega. Nerodovitne ravnine (stepe) je treba pretvoriti v pašnike. Z večjim številom živine, z boljšim orodjem se mora povečati produktivnost kmetij. Uvajati se morajo nove kulture in s sistematsko politiko se morajo dvigniti cene kmečkim proizvodom. Izgraditi se mora čim več železnic in cest, da ne bo trpel dovoz pridelkov na tuja in domača tržišča. Potrebno bi bilo, da bi se skrčili javni izdatki, o kmetijstvu bi se morali učiti v vseh šolah, a tudi pri vojakihi itd. itd.

Pot do trajnih uspehov bi bila seveda dolga, a bila bi stotero poplačana s tem, da bi imel največji procent našega prebivalstva znosnejše življenje.

POLITIKA

Proti zagrebškemu sporazumu so se oglasili tudi pristaši JRZ v Dalmaciji, ki pravijo v svojem glasilu: „Če bi nas Bog udaril z njegovo izvedbo (sporazuma), bi bila to prava narodna nesreča. Saj gre za nič manj, kakor za razdelitev države na tri dele. To je sporazum o uničenju svobode in samostojnosti jugoslovenskega naroda“

Na zadnji seji ministrskega sveta, ki je bila pod predsedstvom predsednika vlade dr. Stojadinoviča so razpravljali o državnem proračunu za leto 1937/38.

Minister za socialno politiko in narodnega zdravja je te dni na novo imenoval člane zdravstvenega sveta za dravsko banovino.

Pretekli četrtek je bila v Ljubljani druga seja novoustanovljene in novoizvoljene kmetijske zbornice za našo banovino. Razen enega so se seje udeležili vsi svetniki zbornice. Na prvem zasedanju so soglasno sprejeli obsežna pravila. Iz sprejetih pravil bi omenili zlasti določbe, po katerih se osnujejo pri kmetijski zbornici stalni

odbori in sicer za poljedelstvo, vrtinarstvo in sadjarstvo, za živinorejo, pašništvo, mlekarstvo, higieno (zdravstvo) živine, za gozdarstvo, za vinarstvo, za kmetijsko-trgovinsko politiko, za pravna, finančna, davčna, carinska in prometna vprašanja, za kmetijsko organizacijo, zadrugištvo, kmetijsko vzgajanje in vaško higieno. Pri vseh mestih, ki jih bo zbornica oddajala, bodo imeli prednost otroci kmetijskega stanu. Zbornica more predpisati doklado na dohodek od zemljišč svojih članov, odnosno na pridobitino. Doklada ne sme znašati več kot 5 odstotkov.

Francoski general Le Rond, ki je bil prvi generalštabni šef znamenitega maršala Focha in ki je po vojni predsedoval v Parizu glavni razmejitelni komisiji, za določitev naših mej napram Avstriji, Madžarski in Bolgariji, je te dni obiskal naš Maribor. S svojim odličnim, vztrajnim in pravičnim prizadevanjem, si je pridobil velike zasluge za našo mlado državo.

Za glavnega predsednika omladine JRZ v naši državi je bil na zad-

njem strankinem kongresu v Beogradu izvoljen Slovenec g. dr. Bojan Pirc, uradnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje.

V Skoplju so preteklo nedeljo nad vse svečano proslavili 25 letnico osvobojenja Južne Srbije izpod tujega jarma. Lepi slavnosti, katere se je udeležil tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle, je prisostvovala ogromna množica ljudstva. Ob tej priliki so odkrili spomenike kralju Petru Osvoboditelju in kralju Aleksandru Ujedinitelju. V okviru slavnosti je bila tudi svečana otvoritev skopskega vodovoda, ki predstavlja eno najvažnejših pridobitev južno srbijanske prestolnice, čigar gradbeni stroški so znašali 36 milijonov Din.

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je v svojem slavnostnem govoru v Skoplju rekel sledeče: „Mi smo danes močnejši od Dušanovega cesarstva in naše države ne more nihče od zunaj razkosati. Edina nevarnost lahko pride od nas samih, toda jaz sem prepričan v patriotizmu in zdravem razumu našega naroda, ki nikdar ne bo hotel porušiti onega, kar si je s težkim naporom skozi stoletja priboril.“

Niso zadovoljni. Vlada je določila 25 milijonov dinarjev za izpopolnitev zagrebškega vseučilišča, zlasti za gradnjo raznih univerzitetnih poslopij. Ker se je pa ta vsota zdela zagrebškimi visokošolcem premajhna so sklicali veliko zborovanje, na katerem so vsi enodušno zahtevali večjih kreditov. Med drugim zahtevajo tudi nov študentovski dom.

V Karlovcu je bil eno izmed zadnjih nedelj velik manifestacijski shod pristahev dr. Mačka. Na shodu, katerega se je udeležilo do 20.000 ljudi iz karlovskega in sosednih srezov je govorilo več mačkovskih narodnih poslancev. Vsi govorniki so razpravljali o sporazumu med zagrebško in beograjsko združeno opozicijo.

O zagrebškem sporazumu je rekel predsednik vlade dr. Stojadinović sledeče: „JRZ se nikakor ne more pridružiti nobeni akciji, ki bi imela namen spremeniti sedanje ustavno stanje na način in s sredstvi, ki v ustavi niso predvideni. Mi smo prisegli na današnjo ustavo, mi bomo kot pošteni ljudje svojo prisego in svojo besedo kralju izpolnili.“

Francoski rezervni častniki so pretekli dni obiskali našo državo. Povsod so jim pripravili slovesen in prisrčen sprejem. Obiskali so tudi Oplenac in položili venec na grob kralja Aleksandra.

Po vsej Italiji so pred dnevi proslavili 15. letnico fašističnega režima. Ob tej priliki je imel Mussolini pred 100.000 glavo množico govor, v katerem je dejal, da je za Italijo sedaj glavno politično geslo: Mir. Da bo mir trajen in koristen, pa je potrebno, da se odstranijo iz Evrope vsi boljševizmi, pričeni s onim v Španiji. V svojem govoru se je potegoval tudi za vrnitev bivših nemških kolonij v Afriki.

Bivši predsednik Združenih držav Amerike, Xhilson, ki je ob koncu svetovne vojne narekoval mirovne pogodbe poraženi Nemčiji, Avstro-

Ogrski, Bolgariji in Turčiji, baje ni umrl naravne smrti, ampak so mu v njegovo hrano vsuli strup, da bi na ta način odstranili njegov vpliv pri sklepanju mirovnih pogodb.

Medsebojna obdaritev. Madžarski regent Horthy je daroval nemškemu kanclerju Hitlerju čajni servis za 48 ljudi, ki so ga izdelali v madžarski državni tovarni za porcelan. Še prej pa je Hitler podaril Horthyju moderen nemški avtomobil.

V turško prestolnico Ankaru so dospeli čefi generalnih štabov Jugoslavije, Grčije in Rumunije. Ob tej priliki pišejo časopisi: „Štirje vojskovodje držav Balkanske zveze bodo na skupnih posvetih ugotovili potrebe, ki jih nalaga štirim vojskam politično sodelovanje držav Balkanske zveze in bodo politiko miru, ki ga Balkanska zveza utrjuje na področju, ki šteje 50 milijonov prebivalcev, dali varno hrbenico v složnem sodelovanju obrambnih sil.“

Avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg se je tri dni mudil na Madžarskem. Kakšen namen je imelo njegovo potovanje, je ostalo vsem političnim krogom uganka. Pravijo, da si je na Madžarskem ogledal žrebčarne.

Na zadnjem zborovanju madžarskih fašistov, ki je bilo v Budimpešti, je prišlo med navzočimi do velikih pretepov. Policija je morala rabiti orožje, da je razgnala vročekrvneže.

Tularemija pri divjih zajcih.

Že nekaj let sem se pojavlja v sosednji Avstriji zajčja kuga tako zvana tularemija povzročena po bakteriji (bakterium tularense). Na tularemiji obole glodavci: divji zajci, kunci, razne podgane in tudi ovce. Od teh živali se bolezen prenaša tudi na človeka, bilo po dotiku z okuženo živaljo, ali s pikom po mrčesu. Pojavili so se tudi slučajni okužitve po vgrizu ali prasku mačk; predvsem je nevarno odiranje bolne živali. Od obolelih ljudi jih umre na tularemiji približno 40% ali vsaki dvajsetpeti bolnik! Pričakovati je, da se tularemija pojavi tudi pri nas in to najprej v obmejnih občinah.

Tularemija na divjih zajcih se opazi najprej na tem, da se da zajec ujeti od človeka ali psa. Zato se priporoča lovo-zakupnikom, da takšno divjad prvič takoj postrele, a o postreljeni ali sicer pogonjeni divjačini takoj obveste živinozdravnika; ustreljeno ali poginulo divjačino je namreč treba pobrati z gumijastimi rokavicami, ker se okuži lahko človek skozi zdravo kožo. Najboljši in najzanesljivejši veterinar v naših loviščih je pa brez vsakega dvoma naša dlakasta in pernata nezaščiten divjad; zato bodo naši lovci v svojem in splošnem interesu v bodoče nekoliko prizanašali tem sicer nevarnim lovskim škodljivcem, saj nobeden tularemičen zajec ne bode dolgo živ, kjer se nahaja le ena sama lisica.

Sreski načelnik
Dr. Bratina s. r.

10. X. 1920.

Nesrečni datum, ki je zapečatil usodo koroških Slovencev, hiti v pozabljenost poleg mnogih, ki so razkosali slovensko ozemlje. Vsem se nam zdi tako prav, kakor da bi drugače ne moglo in ne smelo biti!

Kakšen zločin se je zgodil 10. oktobra 1920. z nesrečnim koroškim plebiscitom, naj pokažejo sledeče številke:

V štirih okrožjih: Rožek, Borovlje, Pliberk in Velikovec z 52 občinami, so izvedli Slovenci leta 1910. ljudsko štetje, ki je ugotovilo, da živi v teh občinah 67.622 Slovencev in 3625 Nemcev. Malo število Nemcev dokazuje le takratno avstrijsko taktiko, da je v čisto slovenske kraje pošiljala zagrizene nemške uradnike, železničarje, učitelje, poštarje in podobne. Tudi Nemci so glasovali

istega leta in, čeprav s potvornimi številkami, vendar niso mogli zatajiti 68.6% Slovencev.

Ali je bil potreben v tem pasu 10 let kasneje plebiscit, ko je bilo ljudstvo po svoji ogromni večini slovenske narodnosti?

Zločin in krivica sta dala Nemcem pravico, da mora ljudstvo z glasovanjem odločiti, kam naj pripada slovensko ozemlje!

Kakšen uspeh je prineslo glasovanje v pasu A? Od 32.291 glasovalcev je bilo oddanih za Jugoslavijo 15.279, za Avstrijo pa 22.025 glasov.

Večen nauk nam daje ta plebiscit! Priznati moramo Nemcem tiho in neutrudno delovanje, nam pa žalibog le naivnost in hitro ogrevanje, ki pa takoj ugasne.

Moč naših sovražnikov je v delu! Posnemajmo jih!

DOMAČE VESTI

Murska Sobota:

— Vsi sveti. T. ho in dostojanstveno so potekali dnevi, ki so bili posvečeni njim, ki jih je usoda iztrgala iz naše sredine in jim namenila počitek na božjih njivah. Ves dan so romale množice na pokopališče, med grobove, ki so bili lepo osnaženi in zasuti s cvetjem. Posebno lepo so bili tokrat urejeni številni vojaški grobovi, za katere je preskrbela občina. Nudili so enotno sliko: skromni v svojih oblikah, beli križi ob vzglavju z zelenimi vencami. Prav lepo je bil urejen tudi zadnje počivališče naših Sokolov-legionarjev, ki so žrtvovali svoja življenja v osvobodilnih bojih za Prekmurje. Dobrovoljci so položili lep venec na njihov grob. Pa tudi vsi drugi grobovi so bili lepo okrašeni in vso stranjo pokopališče je sličilo razcvetelemu pomladnemu vrtu.

— Koroški večer v Murški Soboti. Dne 13. novembra priredi društvo „Soča“ s sodelovanjem pevskega zbora pod vodstvom g. Tuša, mladinskega orkestra pod vodstvom g. Laha in posameznikov „Koroški večer“ v Sokolskem domu. Koroški rojak Dr. Šebaher, drž. tožilec v Ljubljani bo pokazal v besedah in slikah lepoto našega Korotana. Natančen program bo sledil v prihodnji številki „Murske Krajine“. Velika udeležba naj podčrta našo zavednost!

— Tečaj za ritm. gimnastiko. Dame, ki se zanimajo za ritm. gimnastiko opozarjamo, da se prične tečaj v petek dne 5. XI. v čitalnici Sokolskega doma ob 1/45 h za dame in 1/46 h za otroke. Tečaj vodi znana plesalka Erna Kovačeva iz Maribora. Honorar zmeren. Informacije iz prijaznosti v knjigarni Hahn.

— Prvovrstni krompir iz mojega posestva 100 kg. Din 60.— Naročilo se sprejme v trgovini L. FRIM, M. Sobota.

— Drevje pada . . . Te dni je zapela sekira tudi pred hotelom „Krona“. Košati kostanji, ki so stali pred poslopjem ter delali gostom posebno v poletnih mesecih kaj prijetno senco, so se morali umakniti, kakor to zahteva regulacijski načrt. Na ta način se bo Glavni trg izdatno razširil. S tem se bo tudi odpravilo nevarno križišče, ki je bilo večkrat vzrok manjšim in večjim nesrečam. Posebno vznikli motornih in drugih vozil bodo s to ureditvijo zadovoljni, saj je sedaj odstranjeno grmovje, ki je zastiralo pogled na ovinku in to na Radgonsko oziroma na Aleksandrovo cesto.

DOPISI:

— Rogaševci. Pred dnevi je mizarški mojster g. Kren Andrej pobiral jabolka in je po naključju padel z drevesa tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. G. Kren se nahaja v bolnišnici v Murški Soboti in mu želimo, da bi čimprej ozdravil.

— Vadarci. Naša gasilska četa priredi 7. novembra 1937. v novi gostilni g. Žilavec Rudolfa v Vadarcih svojo letno veselico, na kateri bo igrala prvovrstna godba. Z ozirom nato, da je bila zadnja gasilska veselica pri nas pred šestimi leti in, da se bo vršila v novi gostilni, je vredno, da se tokrat udeležimo veselice v čim večjem številu.

— Pozdrave iz Nemčije. Felkar Josip in tovariši pošiljajo iz Nemčije vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iskrene pozdrave. Pišejo, da se jim godi dobro in da so z zaslužkom in delom zadovoljni. Na dan 9. oktobra so priredili spominsko žalno svečanost po pokojnem kralju Aleksandru I. Ujedinitelju in s tem pokazali nemškemu narodu kako znajo spoštovati svoje vladarje, kar je hvale in posnemanja vredno. Uredništvo in g. poslanec Benko se Vam za pozdrave zahvaljuje z željo, da bi se srečno vrnili v domovino.

HORNYPHON RADIO

Najelegantnejši v obliki. Najboljši in najcenejši v kvaliteti! ČISTI NARAVEN TON brez vsakega šuma. **30% prihranka na toku!** En gumb za postaje in regulacije jakosti glasu. Isti aparati na izmenični tok in pa baterije.

Predvaja Vam tudi na domu brez vsake obveze:
ŠTIVAN ERNEST tehnična trg. **M. SOBOTA.**

— Dolnja Lendava. Po dolgotrajni in mučni bolezni je za večno zaspala 28. oktobra soproga g. Deutsch Aladarja, gostilničarja v Dolnji Lendavi. Pokojnica je bila stara 38 let ter zapuščala moža in tri male otročičke. Teško prizadeti družini izražamo naše sožalje. N. p. v m.!

Gospodarski drobiž

Trgovinski minister je v sporazumu s kmetijskim ministrom izdal odlok, da se bo pri izvozu živih debelih svinj v Avstrijo pobiral poseben prispevek v višini 100 din od svinje in sicer pri vseh izdanih overenjih od 17. oktobra t. l. dalje. Ta prispevek se bo pobiral poleg redne takse, ki znaša 25 din od svinje, tako bo treba sedaj pri izvozu v Avstrijo plačati 125 din za vsako svinjo. Povprečno izvozimo sedaj na teden okrog 2700 svinj v Avstrijo.

V teku 25 let po osvoboditvi je bila za nove zgradbe v Južni Srbiji potrošena ena milijarda 200 milijonov dinarjev. Palače in druge hiše, ki so bile v Skoplju zgrajene od osvobojenja pa do danes so vredne nad 200 milijonov din.

Vrednost našega letošnjega izvoza je nasproti lanskemu

letu narasla za 1714 milijonov dinarjev, odnosno za preko 60%. V primeri z letom 1932 pa je bil letos v devetih mesecih naš izvoz za 2 in pol milijarde večji, kar predstavlja 122 odstotkov povečanje. Takšen izvoz je bil pred krizo.

Prav občutno se je zadnja leta dvignil naš izvoz goveje živine. Letos smo izvozili skoro 54.000 glav nasproti 31.100 v istem razdobju lanskega leta. Po vrednosti pa se je izvoz goveje živine povzpел na 126 milijonov (lani 48 milijonov din). Izvoz svinj, ki je lani izreden obseg, je bil zadnje mesece nekoliko manjši. Skupaj smo v prvih treh četrtletjih izvozili 293 milijonov din. svinj (lani za 296 milij. predl. za 176 milij. din).

Izredno dobro letino pese so imeli v nekem kraju v vzhodnem Harzu v Nemčiji. Enega izmed teh zemeljskih sadežev so morali po vseh pravilih izkopati, kajti njegov obseg in njegova dolžina sta znašala 3 četrt metra. Vse skupaj je tehtalo dobrih 11 kg!

Belgijska vlada bo ustanovila narodni zavod za kmetijska posojila. S cenanim kreditom hoče pomagati kmečkemu stanu in pospešiti kmečko proizvodnjo.

Nezaposlenost na Čehoslovaškem ne pada več tako naglo kakoč prejšnje mesece, to pa radi tega, ker tovarne za orožje ne dobivajo več toliko novih naročil, da bi potrebovale nove delavce.

Trgovina s pšenico v Vojvodini je spet zastala. Radi slabega povpraševanja je padla tudi cena. Več pa se proda koruze in to posebno v Avstrijo. Tamošnji prebivalci so mnenja, da vpliva na zastoj trgovine v veliki meri negotova politična situacija v svetu.

Kmetu Dragomiru Kovačeviću, ki je doma v okolici Kruševca, je samo ena svinja do sedaj že skotila 100 mladičev. Najmanjše število enkratnega kotenja je bilo 15, a največje pa 20.

Vlada bo baje v bližnji bodočnosti razpisala notranje posojilo v višini 1000 milijonov dinarjev.

Dobra košnja otave je bila letos v okolici Virovitice. Na eno jutro so nakosili od 25—30 mtc. otave. Povpraševanje po senu in otavi je slaba ter se plačuje meterski stot sena po 30, a otave po 25 dinarjev.

Sladkor je v naši državi izredno drag, kljub temu da imamo sami sladkorne tovarne. Pri nas stane sladkor v kockah 15 din. Cena sladkorja pa znaša na svobodnih svetovskih tržiščih okrog 1,5 din za kg. Razliko v obeh cenah je pripisati državnim trošarinam, carinski zaščiti in dobičku tovarn. Tovarne sladkorja in država imajo pri takšnih cenah največje dobičke.

Ena najvažnejših točk nemškega gospodarskega programa, ki se sedaj izvaja, je povečanje kmetijske produkcije, kljub temu pa je z žitom posejana površina nazadovala od leta 1933 od 11,82 na 11,56 milijona ha. Tako je morala lani uvoziti 99.000

vagonov pšenice in rži nasproti 12.000 vagonov v prejšnjem letu. Istočasno pa so se zaloge žita in moke v primeri s prejšnjim letom zmanjšale na polovico. Letošnja letina krušnega žita pa je še za pol milijona ton (50.000 vagonov) manjša od lanske.

Borba za kruh je na ta način stopilo v Nemčiji v ospredje in vlada se na vse načine trudi, da bi z raznimi uredbami prisilila ljudi, da bi potrošili čim manj moke in kruha. Pozornost so vzbudili zlasti najnovejši ukrepi. Izdana je bila napoved prodaje svežega rženega kruha, uvedeno je tudi že prisilno mešanje koruzne moke s pšenično in krompirjevo moko z rženo moko.

Denar

vržete skozi okno,
ako kupite stare vrste peči!

7 NABAVITE SI

ZEPHIR

peč

s katero kurite za **Din 2'—**
24 ur.

Samoprodaja:
L. FRIM
M. SOBOTA

Naša vina niso mogla na mednarodni izložbi v Parizu priti do prave veljave. Francozi bi radi, da bi nam prodali njihovo vino, a mi bi radi naše prodali v Francijo. Vsled tega ni uspela propaganda za naša vina. Vsak se brani, da bi kupoval tuje blago. Naši vinski trgovci povdarjajo, da so v zadnjih letih dosegli v izboljšanju vina take uspehe, da nam ni potreba uvažati tujega šampanjca.

Mast, je letos na italjanskih tržiščih kaj iskano blago. Naša mast tamkaj uspešno konkurira z istim blagom, ki ga pošiljajo iz Holandske, Danske in Amerike.

Štajerska kokoš je dobila na perutninarski razstavi v Karadjordjevu (Bačka) izmed vseh razstavljenih perutnin, prvo nagrado, kot najprimernejša vrsta za naše kraje. Pri ocenjevanju je dobila 33 točk. Kot najslabša kokoš za vzgojo v tamkajšnjih krajih, je bila označena kokoš pasme Orpington.

Proda se novo zidana in s opako kriča hiša, gospodarsko postopje ter posestvo z 7—8 orlov zemlje. — Natančnejše podatke daje Dr. ŠABAC v Gornji Radgoni.

Oglašajte
v „Murski Krajini“!

Amalija Izgoršček, Kranj

Kako se lahko varčuje v gospodinjstvu

(Članek je bil nagrajen od „Saveza štedionica kraljevine Jugoslavije“.)

Glavno načelo vsake dobre gospodinjstva naj bo varčevanje, nikakor pa ne skopuštv. Glavna podlaga rednega gospodinjstva, ki mora biti ideal vsake dobre gospodinjstva, naj bo točno knjigovodstvo, ki je važno za vsako, tudi najmanjše gospodinjstvo, četudi šteje morda le eno osebo. Le če točno zapisuješ vsak dan vse izdatke in dohodke, imaš lahko natančen pregled, koliko si mesečno izdala. Tedaj spoznaš, ali niso morda bili izdatki previsoki za Tvoje dohodke, in imaš tudi pregled o morebitnih nepotrebnih izdatkih, katere skušaj omejiti, če jih že ne moreš popolnoma opustiti.

Pri marsikateri stvari je mogoče varčevati. Varčuj ob vsaki priliki; ne misli, da moraš vse imeti in vse po-

jesti, česar ti poželi srce. Tudi z bolj preprostimi, a dobrimi stvarmi se lahko lepo oblečeš in imej vedno svoj stan pred očmi! Kako smešno je, če se oblačiš nad svoje razmere.

Obleka. Bodi vedno napravljena lepo, čisto, celo. Kadar kupuješ blago in druge oblačilne predmete, kupuj vedno le dobro in trpežno blago, ki se ne mečka ali kvari, če se vsedeš, ali pa, če je dotično blago izpostavljeno kakšnim drugim neprilicam — dežju, soncu itd. Imam obleko, ki jo nosim že tretje poletje kot praznično (najboljšo), pa je še vedno prav lepa, ker je blago fino in je obleka narejena primerno, zelo lepo in ne prav hipermoderno. Ko jo oblečem, me sprašujejo znanci, ali sem nova. S finim blagom paradiraš v obleki, čeravno ni čisto po zadnji modi narejena. Ko pa izgleda enkrat staromodna, jo razparaš, če je zamazana, opereš v pralnem prašku, nato pa lepo vlažno ali suho izlikaš vse dele obleke, seve-

da lepo po črti tkanine, da se ne zvleče. Morda obrneš blago tudi na drugo stran in likaš na lice, tako da imaš potem obleko narejeno na drugi strani tako, kot je bila prvotno.

Če kupiš dobro blago, je vedno dobro, da vzameš malo več blaga kot ga rabiš za obleko, in sicer za morebitno kasnejšo predelavo. Ko pereš razparano obleko, moraš obenem oprati tudi vse tiste ostanke blaga, ki si jih spravila za rezervo.

Skoro vsaka ženska iz srednjih slojev si zna sama malo krojiti obleke. Če si kupiš dober modni žurnal, ki ima krojne pole, ali če kupiš kroj za obleko, si napraviš lahko sama, seveda z malim trudom in potrpljenjem, zopet lepo obleko, ki bo moderna. Dama, ki ne zna sama krojiti oblek in prav nič šivati, naj da obleko v delo šivilji, ki ji ne bo računala več kot od nove obleke, če ji prinese vse lepo oprano in zlikano v delo. Tako imaš za mal denar skoro novo obleko. (Dalje.)

Rekord v izvozu blaga. Kakor čitamo v Jugoslovenskem Kurirju, bo dosegla vrednost izvoženih predmetov iz naše države v t. l. 6 milijard dinarjev in uvoženih pa 5 milijard dinarjev. To-rej znaša aktiva 1 milijarda dinarjev.

V Novem Sadu so zborovali živinozdravniki iz cele države. Med drugim so sprejeli tudi resolucijo, ki pravi: Čim več pažnje je treba posvetiti pobijanju jetike med domačimi živalmi, posebno med govejo živino, ker to zahtevajo interesi ljudskega zdravja, kakor tudi važni narodno gospodarski interesi. Jetika se švedno bolj širi med govejo živino. Treba je storiti odločne ukrepe, da se obvaruje naša goved pred živino, ki se uvaža iz inozemstva. Uvesti je treba obvezen pregled, da bo prihajala v našo državo samo zdrava živina.

Brezobvezno bančno poročilo

Cene najvažnejših VALUT

v majhnem blagajniškem prometu:

Angleški funt sterling 1 kom	Din 230.—
Francoški franki 100 „	„ 150.—
Amerikanski dolar 1 „	„ 47.—
Isti v čeku 1 „	„ 47.30
Kanadijski dolar 1 „	„ 46.60
Italijanska lira	
Češke krome 100 „	„ 146.—
Nizozemski forint 1 „	„ 23.75
Nemška marka v bankovcih 1 kom	„ 10.—
„ „ v srebru 1 „	„ 12.50
Avstrijski šiling v bankovcih 100 „	„ 862.50
„ šil. v srebru in drobiž 1 „	„ 8.40
Magyarški pengő po 100 kom	„ 900.—
Urug. peso 1 „	„ 11.—
Argent. peso 1 „	„ 18.—
Klirinška marka	„ 13.95
Tečaj deviz v dnevnikih.	

Mura : Rapid 6 : 1 (3 : 0)

V prvenstveni tekmi je Mura pre-pričevalno in zaslužno zmagala nad mariborskim Rapidom in se iz-datno revanžirala za pičli poraz (1:2) v Mariboru.

Tekma je bila zanimiva in vsaj v prvem polčasu tudi napeta. Mura je tekmo sigurno odločila v svojo korist.

Po poteku igre je rezultat še pre-šibko izražen. Moštvo je bilo videti, da se po doseženi razliki 6 golov ni hotelo več naprezati. Enajstorica Mure je do polovice drugega polčasa zaigrala z izrednim elanom in požrtvovalnostjo. Pri tem pa se je poka-zalo, da so fantje tehnično dobro podkovani. Napadalna vrsta je igrala predvsem s hitrim prenosom žoge preko kril ter je na ta način hitro pridobivala na terenu. Posledica je bila, da so se pred golom Rapida ustvarjale zelo kočljive situacije. Pri streljanju na gol pa so imeli domači zelo veliko smolo. Škoda, da je bil Hojer že v prvem polčasu blesiran. Krilska vrsta je svojo nalogo opravila

dobro. Od branilca je zlasti Fiesch briljiral z lepimi odbojnimi strelji, vratar Jandl je bil zopet na mestu in branil več težkih žog.

Rapid ni mogel pokazati svojih vrlin. Moštvo je igralo podrejeno vlo-go in se ves čas ni moglo znajti. Kljub težkemu porazu je imel vratar Zelcer še izredno veliko srečo. Škoda, da so se igralci Rapida posluževali precej ostrega starta, sicer bi lahko rekli, da je bila tekma v splošnem fair. 350 gledalcev.

Sodil je ss. g. Reinprecht iz Celja objektivno.

Prvenstvena tabela:

1) Maribor	8	6	0	2	29:12	12
2) Mura	7	4	1	2	21:11	9
3) Železničar	8	4	0	4	23:19	8
4) Rapid	8	4	0	4	14:22	8
5) ČŠK	6	2	2	2	17:12	6
6) Gradjanski	7	0	0	7	4:32	0

Velika izbira najnovjših radioaparatorov

kakor 2

BLAUPUNKT
KÖRTING
TELEFUNKEN
INGELEN

Braun Phonosuper največja senzacija današnje tehnike, gramofon zgrajen skupno z aparatom, garantirana selektivnost.

Mali obroki po 125 din. mesečno!

Vam nudi

Rituper Alojz trgovec
Murska Sobota.

Iz delovanja Zdržbe trgovcev v Murski Soboti.

Zapisnik

sestavljen na širši konferenci vseh trgovcev sreza Murska Sobota, ki se je vršila v ponedeljek, dne 11. oktobra 1937 ob 10. uri predpoldne v prostorih stare kavarne pri „Kroni“. Predmet razprav na tej konferenci je bil sledeči:

2. Dobava mineralne soli (posebne) sedaj v jesenski sezoni):

za katero točko poda referat član uprave, veletrgovec g. Benko Josip. Po podanem referatu da g. predsednik istega v debato, nakar pripominja takoj g. Vukan Franc, trg. z mešanim blagom iz Rakičana, da se nam naj da mineralno sol, kajti tukaj živeči narod je navajen le na uporabo te soli že od nekdanj, ter se morske soli brani pri nakupu. Tudi bo moral vsak trgovec za to sol imeti posebne shrambe, kajti iz te se cedi voda in so v njej tudi razne nečiste primesi, kar nikakor ni užitno. Predsednik objasni, da je celo odlok Monopolske uprave,

da mora dobiti naš kraj le mineralno kreško sol, kot je ljudstvo na njo navajeno, obenem je pa še morska sol dražja kot mineralna, ter zgubi naša pokrajina zopet po nepotrebem nad 1 milijon dinarjev v petih letih, kar gre zopet na breme potrošnikov. Ob enem obstoja nevarnost posebno pri nas, ki smo zraven dveh državnih mej, da se bo uporabljala pritihotapljena sol iz sosednih držav. Zato naprosi tudi prisotnega zastopnika oblasti g. sreskega načelnika, da se zavzame tudi z uradne strani potrebne korake v tej zadevi pri merodajnih činiteljih, da bomo dobivali zopet mineralno kreško sol, kot do sedaj. Pri tretji točki dnevnega reda, to je:

3. Davčna vprašanja,

kateroga referat poda g. Kūhar Franc, član davčnega odbora in trgovec z mešanim blagom, ter član uprave v M. Soboti kot sledi:

Med davke štejemo pri nas: Zem-ljarino, zgradarino ali hišni davek, pridobnino, rentnino, uslužbenski davek in davek na poslovni promet.

Vse ostale davke poznali smo že pred vojno, nov je le davek na poslovni promet in davek na luksuz.

V kolikor je pridobnina odmerjena po davčnih odborih, ki odmerjajo ta davek po lastni uvidevnosti je še v kolikor se to sploh da doseči pravič-na, najbolj kričeč pa je službeni davek.

V naši državi imamo cca 1.500 delniških in anonimnih družb, ki so zavezana javnemu polaganju računov. Skoro dve tretjini tu investiranega kapitala v teh družbah je čisto inozemskega. Koliko pa dejansko te družbe plačajo davka, to so milijardna podjetja, a njih bilance pa izgledajo v koliko niso pasivne z tako malimi čistimi dobički, da imamo nešteto srednjih obrtnikov, ki so višje obdavčeni kakor pa milijonska podjetja, ki so zavezana javnemu polaganju računov. Ta inozemska podjetja si nabavljajo surovine od svojih central v inozemstvu, si te tam fakturirajo s takimi dobički, da so vsi dobički, za katera bi morali pri nas plačati davek za pridobnino za njih že zdavnaj dobljeni, a za naš državni fiskus pa zgubljeni. Tukaj naj se uvede enakost pred zakonom, tu naj se izenačijo pravice in dolžnosti. Mi nadalje ve mo, da so velike delniške družbe prenesle svoje sedeže iz Dravske banovine v Savsko banovino ali celo v Beograd in so tam na sedežu obdavčene, niti malo ne dvomimo, da so te sedeže prenesle družbe, čeprav imajo poslovalnice pri nas na jugu, raditega ker je davčni sistem tam mnogo bolj mil kakor pri nas.

Odsek kontrole dohodkov pri ministrstvu financ:

Pred kratkim je začel poslovati pri ministrstvu financ odsek za kontrolo dohodkov, ki ima tudi svoj pravilnik. Ta odsek ima nalogo, da kontrolira dohodke radi tega naj bo naloga tega odseka, da se vsi družbeni davki spravijo vsklad z ostalimi predpisi, ter da bo dana pravica davčnim odbo-

rom?pri soodločevanju pri odmeri davkov tudi davkov tudi takim podjetjem.

Davek na poslovni promet:

Pri nas imamo davek na poslovni promet dvojen in to skupni davek na poslovni promet, ki se plača samo enkrat t. j. od proizvajalca pa do konsumenta ter splošni davek na poslovni promet, pri katerem se plača 2 1/2% davka na poslovni promet tolikokrat kolikokrat menja blago, ki je zavezano temu davku plačati vsakokrat ponovno 2 1/2% davka na poslovni promet.

Uredba in zakon za davek na poslovni promet se pa menja skoraj vsak mesec tako, da ima ta več sto postavk in je mnogim nejasno pa tudi strokovnjakom, katera postavka je za plačilo gotovega blaga merodajna, vsled tega je tukaj nujno potrebno, da se zakon o davku na poslovni promet poenostavi, število postavk zmanjša ter večkratna obdavčitev t. j. splošni davek na poslovni promet sploh odpravi, vsaka večkratna obdavčitev pa onemogoči, ker s tem, da se plačuje za isto blago večkrat davek na poslovni promet ta podraži blago mnogokrat do 20 ali celo 25%. Nereditki so taki slučajji pri moki, ker je zrnje zavezano splošnemu davku na poslovni promet, a moka pa še posebej skupnemu davku na poslovni promet, katera znaša točas 4.25%. Zelo krivično pa je, da morajo plačati oni konfekcionerji, ki zaposlujejo več kakor 20 nameščencev, davek na poslovni promet od celokupnega izdelanega blaga, dočim tekstilne tovarne, ki izdelujejo istočasno tudi konfekcijo, plačajo le od 75% vrednosti odn. se od prodajne cene odbije 25%, a davek na poslovni promet pa plača le od ostanka, dočim obrtniki, ki delajo z manj nego 20 nameščencev od konfekcioniranja poslovnoprometnega davka sploh ne plačajo.

JAVNA ZAHVALA.

G. nar. poslanec Benko Jožef mi je že drugič uspešno posredoval pri moji namesitvi; za to nesebično delo se mu tem potom najtopleje zahvaljujem.

KARLO ČEPREGI, II; engincer
s i s „Vojvoda Putnik“.

V DOBROVNIKU, pri h. štev 273. se p r o d a

nova kočija na feder.

Interesenti naj se zglasijo na občini v Dobrovniku.

Proda se

1 prav poceni hiša z električno razsvetljavo, vrtom in pol orala funduša. Več se poizve v Murski Soboti, Mala Kaniža štev. 23.

Oda se takoj enosobno stanovanje s kuhinjo, shrambo, predsobo in kopalnico. Naslov se poizve trgovini DITTRICH v Murski Soboti.

Hiša

2 v Murski Soboti z električno razsvetljavo, obstoječa iz 6 sob s pritlikinami in velikim vrtom se prodaja.

Prekmurska banka, Murska Sobota